

32009L0012

14.3.2009.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 70/11

DIREKTIVA 2009/12/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 11. ožujka 2009.****o naknadama zračnih luka****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 80. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Glavna je zadaća i komercijalna djelatnost zračnih luka zajamčiti skrb o zrakoplovu od slijetanja do uzlijetanja te o putnicima i teretu kako bi se zračnim prijevoznicima omogućilo pružanje usluga zračnog prijevoza. S tom namjenom zračne luke nude niz objekata, sredstava i uređaja te usluga vezanih uz prometovanje zrakoplova te postupanje s putnicima i teretom, a te troškove uglavnom nadoknađuju kroz naknade zračnih luka. Upravna tijela zračnih luka koja nude objekte, sredstva, uređaje i usluge za koje se naplaćuju naknade zračnih luka trebala bi nastojati poslovati na troškovno učinkovit način.
- (2) Potrebno je uspostaviti zajednički okvir kojim se regulira osnovna svojstva naknada zračnih luka i način njihovog utvrđivanja, budući da u nedostatku takvoga okvira nije

moguće ispuniti osnovne zahtjeve u odnosu između upravnih tijela zračnih luka i korisnika zračnih luka. Takav okvir ne bi trebao dovoditi u pitanje mogućnost države članice da odluči mogu li se i u kojem opsegu prihodi iz gospodarskih djelatnosti uzeti u obzir pri utvrđivanju naknada zračnih luka.

- (3) Ova se Direktiva primjenjuje na zračne luke sa sjedištem u Zajednici, koje prelaze minimalnu veličinu, budući da se za upravljanje i financiranje malih zračnih luka okvir Zajednice ne primjenjuje.
- (4) Pored toga, u državama članicama u kojima niti jedna zračna luka ne dostiže najmanju veličinu da bi se na nju primjenjivala ova Direktiva, zračna luka s najvećim putničkim prometom ima takav privilegirani status kao točka ulaska u tu državu članicu da je potrebno na tu zračnu luku primjenjivati ovu Direktivu kako bi se zajamčilo poštivanje određenih osnovnih načela u odnosu između upravnoga tijela zračne luke i korisnika zračne luke, naročito u smislu transparentnosti naknada i nediskriminacije među korisnicima zračne luke.
- (5) Kako bi se promicala teritorijalna jedinstvenost, države članice bi trebale imati mogućnost korištenja zajedničkog sustava naplaćivanja naknada u okviru mreže zračnih luka. Ekonomski transferi među zračnim lukama u takvim mrežama trebali bi biti u skladu s pravom Zajednice.
- (6) Zbog raspodjele prometa države članice bi trebale moći omogućiti upravnim tijelima zračnih luka koje opslužuju isti grad ili gradsku aglomeraciju da primjenjuju jedinstven i transparentan sustav naplate naknada. Ekonomski transferi među tim zračnim lukama trebali bi biti u skladu s pravom Zajednice.
- (7) Poticaji za otvaranje novih linija radi promicanja, *inter alia*, razvoja zapostavljenih i najudaljenijih regija, trebali bi se dodjeljivati samo u skladu s pravom Zajednice.

⁽¹⁾ SL C 10, 15.1.2008., str. 35.

⁽²⁾ SL C 305, 15.12.2007., str. 11.

⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 15. siječnja 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 23. lipnja 2008. (SL C 254 E, 7.10.2008., str. 18.) i Stajalište Europskog parlamenta od 23. listopada 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu). Odluka Vijeća od 19. veljače 2009.

- (8) Ubiranje naknada za pružanje usluga u zračnoj plovidbi i zemaljskih usluga već je uređeno Uredbom Komisije (EZ) br. 1794/2006 od 6. prosinca 2006. o utvrđivanju zajedničkog sustava obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi ⁽¹⁾ i Direktivom Vijeća 96/67/EZ od 15. listopada 1996. o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice ⁽²⁾. Naknade koje se obračunavaju za financiranje pomoći putnicima s invaliditetom i putnicima sa smanjenom pokretljivošću uređene su Uredbom (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu ⁽³⁾.
- (9) Vijeće Organizacije međunarodnoga civilnog zrakoplovstva (Vijeće ICAO-a) donijelo je 2004. politike o naknadama zračnih luka koje uključuju, *inter alia*, načela troškovne učinkovitosti, nediskriminacije i nezavisnoga mehanizma za gospodarsko uređenje zračnih luka.
- (10) Prema mišljenju Vijeća ICAO-a, naknada zračnih luka je davanje koje je namijenjeno i koje se primjenjuje posebno za nadoknadu troškova za pružanje objekata, sredstava, uređaja i usluga za civilno zrakoplovstvo, dok je taksa vrsta davanja namijenjena povećanju nacionalnih ili lokalnih proračunskih prihoda, koji se uglavnom ne primjenjuju na civilno zrakoplovstvo u cijelosti ili na osnovi točno utvrđenih troškova.
- (11) Naknade zračnih luka trebale bi biti nediskriminirajuće. Trebalo bi uvesti obvezan postupak prema kojem bi se upravna tijela zračnih luka i korisnici zračnih luka redovno savjetovali, s mogućnošću da se bilo koja strana može obratiti neovisnom nadzornom tijelu kada god se korisnici zračnih luka protive odluci o naknadama zračnih luka ili promjenama u sustavu obračunavanja naknada.
- (12) Kako bi se zajamčile nepristrane odluke te pravilna i učinkovita primjena ove Direktive, u svakoj bi državi članici trebalo osnovati neovisno nadzorno tijelo. To bi tijelo za izvođenje svojih zadataka na raspolaganju trebalo imati sve potrebne resurse koji se odnose na zapošljavanje, stručno znanje i financijska sredstva.
- (13) Od ključne je važnosti da korisnici zračnih luka od upravnoga tijela zračnih luka redovito dobivaju informacije o tome na koji način i na kojoj se osnovi izračunavaju naknade zračnih luka. Takva bi transparentnost zračnim prijevoznicima omogućila uvid u troškove zračnih luka te u produktivnost ulaganja zračne luke. Kako bi se upravnom tijelu zračne luke dopustilo da pravilno ocijeni zahtjeve koji se tiču budućih ulaganja, od korisnika zračnih luka bi trebalo zahtijevati da upravnom tijelu zračne luke pravovremeno dostavljaju sve svoje procjene vezane uz djelatnost, razvojne projekte te posebne zahtjeve i prijedloge.
- (14) Upravna tijela zračnih luka trebala bi obavještavati korisnike zračnih luka o velikim infrastrukturnim projektima, budući da oni značajno utječu na sustav ili visinu naknada zračnih luka. Ti bi se podaci trebali dostaviti kako bi se omogućilo praćenje infrastrukturnih troškova te pružila prikladna i učinkovita sredstva i objekti na dotičnoj zračnoj luci.
- (15) Upravnim tijelima zračnih luka trebalo bi omogućiti da primijene naknade zračnih luka koje odgovaraju infrastrukturi i/ili razini pruženih usluga, budući da zračni prijevoznici od upravnih tijela zračnih luka opravdano zahtijevaju usluge koje odgovaraju omjeru cijene i kvalitete. Međutim, pristup do različitih razina infrastrukture ili usluga bi trebao biti otvoren na nediskriminirajućoj osnovi za sve zračne prijevoznike koji ih žele koristiti. Ako je potražnja veća od ponude, pristup bi se trebao utvrditi na osnovi objektivnih i nediskriminirajućih kriterija koje utvrđuje upravno tijelo zračne luke. Svako razlikovanje među naknadama zračnih luka trebalo bi biti transparentno, objektivno i temeljeno na jasnim kriterijima.
- (16) Korisnici zračnih luka i upravno tijelo zračne luke trebali bi moći zaključiti sporazum o razini usluga u vezi s kvalitetom usluga pruženih u zamjenu za naknade zračnih luka. Pregovori o kvaliteti usluga pruženih u zamjenu za naknade zračnih luka mogu biti dijelom redovitih savjetovanja.
- (17) Države članice imaju različite sustave u vezi s financiranjem ulaganja u zračnu luku unaprijed. U državama članicama u kojima postoji financiranje unaprijed, države članice ili upravna tijela zračnih luka bi se trebali pozivati na politike ICAO-a i/ili uspostaviti svoje vlastite zaštitne mehanizme.
- (18) Ova Direktiva ne bi trebala dovoditi u pitanje Ugovor, posebno njegove članke 81. do 89.
- (19) Budući da cilj ove Direktive, odnosno utvrđivanje zajedničkih načela za obračunavanje naknada u zračnim lukama Zajednice, države članice ne mogu dostatno ostvariti, s obzirom da na nacionalnoj razini nije moguće uspostaviti jedinstvene sustave obračunavanja naknada zračnih luka za cjelokupno područje Zajednice, nego ih se zbog opsega i učinaka može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je određeno u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

⁽¹⁾ SL L 341, 7.12.2006., str. 3.

⁽²⁾ SL L 272, 25.10.1996., str. 36.

⁽³⁾ SL L 204, 26.7.2006., str. 1.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Direktivom utvrđuju zajednička načela za obračunavanje naknada zračnih luka u zračnim lukama Zajednice.

2. Ova se Direktiva primjenjuje na svaku zračnu luku koja se nalazi na državnom području koje podliježe Ugovoru i koja je otvorena za komercijalni promet čiji godišnji promet prelazi pet milijuna putnika te na zračnu luku s najvećim putničkim prometom u svakoj državi članici.

3. Država članica objavljuje popis zračnih luka na svom državnom području na koje se primjenjuje ova Direktiva. Taj se popis temelji na podacima Komisije (Eurostat) i svake se godine ažurira.

4. Ova se Direktiva ne odnosi na naknade koje se ubiru za plaćanje rutnih i terminalnih usluga u zračnoj plovidbi u skladu s Uredbom (EZ) br. 1794/2006 niti na naknade koje se ubiru za plaćanje zemaljskih usluga koje su navedene u Prilogu Direktivi 96/67/EZ, kao niti na naknade obračunate za financiranje pomoći putnicima s invaliditetom ili putnicima sa smanjenom pokretljivošću iz Uredbe (EZ) br. 1107/2006.

5. Ovom se Direktivom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da primijeni dodatne regulatorne mjere koje nisu u suprotnosti s ovom Direktivom ili drugim relevantnim odredbama prava Zajednice koje se odnose na bilo koje upravno tijelo zračnih luka na njezinom državnom području. To može uključivati mjere gospodarskoga nadzora, kao što su odobrenje sustava naplate i/ili visine naknada, uključujući i metode naplata koje se temelje na poticajima ili na utvrđivanju gornje granice cijena.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

1. „zračna luka” znači svaka površina koja je posebno prilagođena za slijetanje, uzlijetanje i manevriranje zrakoplova, uključujući i pripadajuće objekte, sredstva i uređaje namijenjene za odvijanje zračnog prometa i pružanje usluga, te objekte, sredstva i uređaje za pomoć u pružanju usluga komercijalnog zračnog prijevoza;

2. „upravno tijelo zračne luke” znači tijelo koje, pored drugih aktivnosti ili ne, ima prema nacionalnim propisima ili ugovorima za cilj rukovođenje i upravljanje infrastrukturom zračne luke, te koordinaciju i nadzor djelatnosti različitih operatora u dotičnoj zračnoj luci;

3. „korisnik zračne luke” znači svaka fizička ili pravna osoba odgovorna za prijevoz putnika, pošte i/ili tereta zrakom do ili od dotične zračne luke;

4. „naknada zračne luke” znači davanje koje se naplaćuje u korist upravnog tijela zračne luke i koje plaćaju korisnici zračnih luka za korištenje objekata, sredstava, uređaja i usluga, koje isključivo pruža upravno tijelo zračne luke i koji se odnose na slijetanje, uzlijetanje, sustave rasvjete, boravak parkiranog zrakoplova te skrb o putnicima i teretu;

5. „mreža zračnih luka” znači skupina zračnih luka koje je kao takve odredila država članica i kojima upravlja isto upravno tijelo zračne luke.

Članak 3.

Nediskriminacija

Države članice osiguravaju, u skladu s pravom Zajednice, da naknadama zračnih luka ne dolazi do diskriminacije među korisnicima zračnih luka. To ne isključuje prilagodbe naknada zračnih luka zbog pitanja od javnoga i općeg interesa, uključujući pitanja zaštite okoliša. Kriteriji koji se koriste za takve prilagodbe moraju biti relevantni, objektivni i transparentni.

Članak 4.

Mreža zračnih luka

Države članice mogu dopustiti upravnom tijelu mreže zračnih luka da uvede zajednički i transparentni sustav obračunavanja naknada zračnih luka koji obuhvaća mrežu zračnih luka.

Članak 5.

Zajednički sustavi obračunavanja naknada

Nakon što su obavijestile Komisiju i u skladu s pravom Zajednice, države članice mogu dopustiti upravnom tijelu zračne luke da primjenjuje zajednički i transparentan sustav obračunavanja naknada na zračnim lukama koje opslužuju isti grad ili gradsku aglomeraciju, pod uvjetom da svaka zračna luka u potpunosti ispunjava zahtjeve transparentnosti iz članka 7.

Članak 6.**Savjetovanje i pravni lijek**

1. Države članice osiguravaju uvođenje obveznog postupka za redovita savjetovanja između upravnoga tijela zračne luke i korisnika zračne luke ili predstavnika ili povjerenstva korisnika zračnih luka u vezi s primjenom sustava obračunavanja naknada zračnih luka, visinom aerodromskih naknada, i prema potrebi kvalitetom pruženih usluga. Takva se savjetovanja moraju održavati najmanje jednom godišnje, osim ako tijekom posljednjeg savjetovanja nije drukčije dogovoreno. U slučaju višegodišnjega sporazuma između upravnoga tijela i korisnika zračne luke, savjetovanja se održavaju na način predviđen u takvom sporazumu. Države članice zadržavaju pravo zahtijevati da se savjetovanja češće održavaju.

2. Kada god je to moguće, države članice osiguravaju da su promjene sustava ili visine naknada provedu prema dogovoru između upravnoga tijela i korisnika zračnih luka. S tim ciljem upravno tijelo zračne luke daje prijedlog o promjeni sustava obračunavanja ili visine naknada zračnih luka te razloge za predložene promjene najmanje četiri mjeseca prije nego što iste stupe na snagu, osim u slučaju iznimnih okolnosti koje se moraju opravdati korisnicima zračnih luka. Upravno tijelo zračne luke mora održati savjetovanje s korisnicima zračnih luka o predloženim promjenama te uzeti u obzir njihova stajališta prije donošenja odluke. Upravno tijelo zračne luke obično objavljuje odluku ili preporuku najkasnije 2 mjeseca prije njezinog stupanja na snagu. U slučaju da nije postignut dogovor između upravnoga tijela zračne luke i korisnika zračne luke o predloženim promjenama, upravno tijelo zračne luke mora opravdati svoju odluku s obzirom na stajališta korisnika zračnih luka.

3. Države članice osiguravaju da u slučaju neslaganja oko odluke o naknadama zračnih luka koju je donijelo upravno tijelo svaka strana može zatražiti posredovanje neovisnog nadzornog tijela iz članka 11. koje ispituje utemeljenost razloga za promjenu sustava ili visine naknada zračnih luka.

4. Promjena sustava ili visine naknada zračnih luka o kojoj je odlučilo upravno tijelo zračne luke i ako je iznijeta pred neovisno nadzorno tijelo ne stupa na snagu sve dok ono to ne ispita. U roku od četiri tjedna od trenutka kada je pred njega iznijet predmet, neovisno nadzorno tijelo donosi privremenu odluku o stupanju na snagu promjene naknade zračne luke, ako nije moguće u istom roku donijeti konačnu odluku.

5. Država članica može donijeti odluku da ne primjenjuje stavke 3. i 4. koji se odnose na promjene u visini ili strukturi naknade zračnih luka na onim zračnim lukama na koje:

- (a) se u skladu s nacionalnim pravom primjenjuje obvezan postupak prema kojem neovisno nadzorno tijelo utvrđuje ili odobrava naknade zračnih luka ili njihov najveći iznos; ili
- (b) se u skladu s nacionalnim pravom primjenjuje obvezan postupak prema kojem neovisno nadzorno tijelo redovito ili kao odgovor na zahtjev zainteresiranih strana provjerava postojanje učinkovitog tržišnog natjecanja na tim zračnim lukama. Kada god je to opravdano na temelju takvoga ispitivanja, država članica donosi odluku o tome da neovisno nadzorno tijelo utvrđuje ili odobrava naknade zračnih luka ili njihov najveći iznos. Ta se odluka primjenjuje sve dok je to potrebno na temelju ispitivanja koje je provelo to tijelo.

Postupci, uvjeti i kriteriji koje država članica primjenjuje u smislu ovog stavka su relevantni, objektivni, nediskriminirajući i transparentni.

Članak 7.**Transparentnost**

1. Države članice osiguravaju da upravno tijelo zračne luke svakom korisniku zračne luke, predstavniku korisnika zračne luke ili povjerenstvu korisnika zračne luke prije svakog savjetovanja iz članka 6. stavka 1. šalje informacije o svim elementima koji čine osnovu za utvrđivanje sustava ili visine svih naknada koje upravno tijelo zaračunava na svakoj zračnoj luci. Te informacije uključuju barem:

- (a) popis različitih usluga i dostupne infrastrukture za koje je korisniku zračne luke obračunata naknada zračne luke;
- (b) metodologiju koja se koristi pri određivanju naknada zračnih luka;
- (c) cjelovitu strukturu troškova koji se odnose na angažirana sredstva i objekte, te pružene usluge na koje se odnose naknade zračne luke;
- (d) prihode iz različitih naknada i ukupne troškove usluga na koje se odnose prihodi;
- (e) svako financiranje od strane javne uprave objekata, sredstava i usluga na koje se odnose aerodromske naknade;
- (f) predviđanja situacije u zračnoj luci s obzirom na naknade, povećanje prometa i predložena ulaganja;
- (g) efektivnu iskorištenost infrastrukture i opreme u zračnoj luci u određenom razdoblju; i

(h) predviđeni utjecaj svih velikih predloženih ulaganja u smislu njihovih učinaka na kapacitet zračne luke.

2. Države članice osiguravaju da korisnici zračnih luka upravnom tijelu zračne luke prije svakog savjetovanja dostavljaju podatke, kako je utvrđeno u članku 6. stavku 1., a posebno koji se odnose na:

- (a) predviđanja koje se tiču prometa;
- (b) predviđanja koje se odnose na sastav i predviđeno korištenje njihove flote;
- (c) njihove razvojne projekte u dotičnoj zračnoj luci; i
- (d) njihove zahtjeve u dotičnoj zračnoj luci.

3. Podložno nacionalnom zakonodavstvu, podaci dostavljeni na temelju ovog članka smatraju se povjerljivima ili gospodarski osjetljivima te s njima kao takvima i postupaju. U slučaju uvrštavanja dionica upravnoga tijela zračne luke na burzu dionica, posebno se ispunjavaju burzovni propisi.

Članak 8.

Nova infrastruktura

Države članice osiguravaju da se upravno tijelo zračne luke prije okončanja planiranja novih infrastrukturnih projekata savjetuje s korisnicima zračne luke.

Članak 9.

Razina kvalitete

1. Kako bi se zajamčilo neometano i učinkovito odvijanje djelatnosti u zračnoj luci, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi upravnom tijelu zračne luke te predstavnicima korisnika zračne luke ili povjerenstvu korisnika zračnih luka omogućile početak pregovaranja o sporazumu o razini kvalitete usluga s obzirom na kvalitetu usluge koja se pruža u zračnoj luci. Ti pregovori o kvaliteti usluga mogu biti dijelom savjetovanja spomenutih u članku 6. stavku 1.

2. U svakom se takvom sporazumu o kvaliteti usluge mora utvrditi razina usluge koju pruža upravno tijelo zračne luke te uzeti u obzir stvarni sustav ili razinu naknada zračne luke te razinu usluge na koju korisnici zračne luke imaju pravo u zamjenu za naknade zračne luke.

Članak 10.

Razlikovanje usluga

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile upravnim tijelima zračnih luka da mijenjaju kvalitetu i opseg određenih usluga zračnih luka, terminala ili dijelova

terminala s ciljem pružanja usluga prilagođenih korisnicima, ili namjenskoga terminala ili dijela terminala. Visina naknada zračnih luka može biti različita u skladu s kvalitetom i opsegom takvih usluga i njihovih troškova ili prema bilo kojim drugim objektivnim i transparentnim razlozima. Ne dovodeći u pitanje članak 3., upravna tijela zračnih luka sama odlučuju o takvim različitim naknadama zračnih luka.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile svakom korisniku zračnih luka koji želi koristiti prilagođene usluge ili namjenske terminale ili dijelove terminala, da ima pristup tim uslugama i terminalu, odnosno dijelu terminala.

U slučaju kada više korisnika zračnih luka žele imati pristup prilagođenim uslugama i/ili namjenskom terminalu ili dijelu terminala, a što nije moguće zbog ograničenja kapaciteta, pristup se utvrđuje na temelju relevantnih, objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija. Te kriterije mogu utvrditi upravna tijela zračnih luka, a države članice mogu zahtijevati da te kriterije odobri neovisno nadzorno tijelo.

Članak 11.

Neovisno nadzorno tijelo

1. Države članice imenuju ili osnivaju neovisno tijelo kao svoje nacionalno neovisno nadzorno tijelo kako bi zajamčile pravilnu primjenu mjera koje su poduzete radi ispunjavanja uvjeta iz ove Direktive te kako bi poduzele barem zadatke koji su mu dodijeljeni prema članku 6. To tijelo može biti isti subjekt kojemu je država članica povjerala primjenu dodatnih regulatornih mjera iz članka 1. stavka 5., uključujući odobrenje sustava naplate i/ili visine naknada zračnih luka, pod uvjetom da ispunjava zahtjeve iz stavka 4. ovog članka.

2. U skladu s nacionalnim pravom, ovom se Direktivom neovisno nadzorno tijelo ne sprečava da pod vlastitim nadzorom i punom odgovornošću prenese provođenje ove Direktive na druga neovisna nadzorna tijela, pod uvjetom da se provođenje vrši u skladu s jednakim standardima.

3. Države članice osiguravaju neovisnost neovisnog nadzornog tijela na taj način što omogućuju da je u zakonskom smislu različit i funkcionalno neovisan od bilo kojega upravnoga tijela zračnih luka i zračnih prijevoznika. Države članice koje zadržavaju vlasništvo nad zračnim lukama, upravnim tijelima zračnih luka ili zračnim prijevoznicima ili kontrolu nad upravnim tijelima zračnih luka ili zračnim prijevoznicima osiguravaju da se funkcije u vezi s takvim vlasništvom ili kontrolom ne prenosi na neovisno nadzorno tijelo. Države članice osiguravaju da neovisno nadzorno tijelo svoje ovlasti koristi nepristrano i transparentno.

4. Države članice obavješćuju Komisiju o nazivu i adresi neovisnog nadzornog tijela, zadacima i obvezama koje su mu povjerene te o mjerama koje su poduzete kako bi se osiguralo ispunjavanje uvjeta iz stavka 3.

5. Države članice mogu uspostaviti mehanizam financiranja za neovisno nadzorno tijelo koji može uključivati naplaćivanje naknada korisnicima zračnih luka i upravnim tijelima zračnih luka.

6. Države članice osiguravaju, što se tiče nesporazuma iz članka 6. stavka 3., poduzimanje mjera radi:

- (a) uspostavljanja postupka za rješavanje nesporazuma između upravnoga tijela zračnih luka i korisnika zračnih luka;
- (b) utvrđivanja uvjeta pod kojim se nesporazum može iznijeti pred neovisno nadzorno tijelo. To tijelo naročito odbacuje žalbe za koje smatra da nisu pravilno utemeljene ili primjereno dokumentirane; i
- (c) utvrđivanja kriterija prema kojima će se nesporazumi ocijeniti kako bi se riješili.

Ti postupci, uvjeti i kriteriji moraju biti nediskriminirajući, transparentni i objektivni.

7. Kod poduzimanja istraživanja utemeljenosti izmjene sustava ili visine naknada zračnih luka, kako je utvrđeno u članku 6., neovisno nadzorno tijelo ima pristup potrebnim informacijama od dotičnih strana te se od njega zahtijeva da se savjetuje s dotičnim strankama kako bi donijelo svoju odluku. Ne dovodeći u pitanje članak 6. stavak 4. ono što je prije moguće donosi konačnu odluku o pitanju koje je iznijeto pred njega, a u svakom slučaju u roku od četiri mjeseca. To se razdoblje u iznimnim i prikladno utemeljenim slučajevima može produljiti na daljnja dva mjeseca. Odluke neovisnog nadzornog tijela su obvezujuće, ne dovodeći u pitanje parlamentarni ili sudski nadzor, kako je primjenjivo u državama članicama.

8. Neovisno nadzorno tijelo objavljuje godišnje izvješće o svojim aktivnostima.

Članak 12.

Izvješće i revizija

1. Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o primjeni ove Direktive do 15. ožujka 2013., ocjenjujući učinjeni napredak u postizanju svog cilja kao i, tamo gdje je to prikladno, odgovarajuće prijedloge.

2. Države članice i Komisija surađuju u primjeni ove Direktive, posebno u pogledu prikupljanja podataka za izvješće iz stavka 1.

Članak 13.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 15. ožujka 2011. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 14.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 15.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 11. ožujka 2009.

Za Europski Parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Za Vijeće

Predsjednik

A. VONDRA